

Sex & Samfund

- VIGTIGERE END NOGENSINDE

SEKSUEL TRIVSEL
ØNSKEBØRN
INGEN SEXSYGDOMME

ÅRSBERETNING 2005

Indhold

Leder: Vigtigere end nogensinde	side 3
Organisatorisk status.	side 4
Arbejdet i Danmark 2005	side 5
Styrket indsats over for etniske minoriteter	side 7
Bedre seksualundervisning, tak	side 8
Det internationale arbejde i 2005.	side 10
Internationalt fortalerarbejde	side 11
Partnerskaber og projekter i Syd	side 13
Dansk ungdomsengagement i IPPF	side 14
IPPF.	side 15
Din støtte – vores fælles styrke	side 16

Udgivet af:
Sex & Samfund
Rosenørns Allé 12, 1. sal
1634 København V
Tlf: +45 33 93 10 10
Fax: +45 33 93 10 09
E-mail: info@sexogsamfund.dk
Giro: 5000 688
www.sexogsamfund.dk

Foto: Sex & Samfund, IPPF, SAHAYOG, Roskilde Festival m.fl.

Alle emner og temaer i denne beretning uddybes på
www.sexogsamfund.dk/beretning2005

Redaktion afsluttet 30. marts 2006.

Redaktion:
Henrik Beck
Bjarne B. Christensen

Grafisk design: Line K
Tryk: Boye Grafik

Vigtigere end nogensinde

Lad os gå lige til sagens kerne: Hvordan er tingenes aktuelle tilstand, når det handler om seksuel og reproduktiv sundhed? Lad os engang se nærmere på de barske kendsgerninger:

- Hvert eneste minut dør en kvinde i forbindelse med graviditet eller fødsel.
- Op til 50.000 danske unge er smittet med klamydia og dermed i fare for ufrivillig barnløshed, kroniske underlivssmerter og graviditet uden for livmoderen.
- Mænd i Afrika syd for Sahara har kun tre kondomer til rådighed om året.
- Seksualundervisningen i Danmark er så ringe, at kun hver tiende lærer er tilfreds.
- Kun de færreste seminarier tilbyder lærerstuderende kurser om seksualitet, selvom seksualundervisning har været obligatorisk i folkeskolen siden 1970.
- Hvert minut smittes 10 mennesker med hiv. I de hårdest ramte områder i Afrika er den forventede levealder faldet til 47 år og er dermed kommet ned på samme niveau som i 1950'erne.
- I år vil 19 millioner kvinder risikere alvorlig sygdom, varig skade eller dø som en konsekvens af aborter udført af ufaglært personale under uhygiejniske forhold.

Som denne årsberetning viser, er der al mulig grund til, at Sex & Samfund viderefører og styrker sit arbejde **herhjemme** med blandt andet at sikre, at unge har viden om seksualitet, sexsygdomme, graviditet, abort og prævention. At de har mod på seksuallivet og er bevidste om de valg, de træffer. Hvad vi i 2005 har foretaget os på disse områder, kan du læse meget mere om på side 5 til 9. Her kan du bl.a. læse, at vi for første gang har fået dokumentation for, hvor tilfældig og utilstrækkelig folkeskolernes seksualundervisning er. Og at vi derfor har fået fast grund under fødderne i vores krav om, at undervisningen skal prioriteres og forbedres.

Men problemerne på seksualitetens område herhjemme er dog små i forhold til, hvad der er tale om i **udviklingslandene**,

hvor vi også arbejder. Her er sex, graviditet, fødsel og abort alt for ofte noget, der fører til lidelse, sygdom, invaliditet og i værste fald død. Det gør vi noget ved gennem projekter med afrikanske og asiatiske partnere for at gøre kvinder og unge bevidste om deres seksuelle og reproduktive rettigheder. Og støtte dem i at få rettighederne opfyldt. Det kan du læse mere om på side 10 til 13.

Samtidig arbejder vi på at sikre, at Danmark og EU går forrest i kampen for alles ret til seksuel og reproduktiv sundhed og trivsel. Dette skete i et vist omfang før og under FN-topmødet i september 2005. Topmødet endte med en anerkendelse af, at alle skal have adgang til reproduktiv sundhed inden 2015 som et element i arbejdet for at halvere den globale fattigdom.

Velkommen til årsberetningen for 2005, der gerne skulle give et billede af, hvordan vi arbejder på den hjemlige scene og ude i den store verden for at komme nærmere en opfyldelse af vores tre mål: seksuel trivsel, ønskebørn og bekæmpelse af sexsygdomme.

Bjarne B.Christensen
Sekretariatschef

Christian Graugaard
Bestyrelsesformand

Organisatorisk status 2005

Da Sex & Samfund så dagens lys i 1956 – under navnet "Foreningen for familieplanlægning" – stod arbejdet for at forebygge uønsket graviditet, abortspørgsmålet, obligatorisk seksualundervisning i folkeskolerne og oplysning om prævention øverst på dagsordenen.

Sex & Samfund takker for økonomisk støtte fra: Center for Forebyggelse, Sundhedsstyrelsen, Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Folkesundhed København, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Tips- og Lottomidlerne, Roskilde Amt, Vestsjællands Amt, Frederiksborg Amt, Fyns Amt, Vejle Amt, Nordjyllands Amt, Storstrøms Amt, Udenrigsministeriet, Danida, Projekttrådgivningen, The William and Flora Hewlett Foundation, Bill and Melinda Gates Foundation, The International Planned Parenthood Federation samt de mange personer og organisationer, der gennem medlemskab har støttet Sex & Samfund.

I dag er foreningens arbejdsfelt bredere og omfatter hele verden, og vi arbejder med alle emner relateret til sundhed og rettigheder i forbindelse med seksualitet, graviditet og fødsel - også kaldet seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder.

Sex & Samfund arbejder for:

Seksuel trivsel - Vi arbejder for en verden, hvor mennesker udnytter seksuallivets muligheder til at få et rigere liv i overensstemmelse med lyst og behov og i respekt for andres.

Ønskebørn - Vi arbejder for en verden, hvor mennesker selv beslutter om, og hvornår de vil have børn.

Ingen seksyndomme - Vi arbejder for en verden, hvor menneskers livskvalitet ikke forringes af seksyndomme.

Repræsentantskab

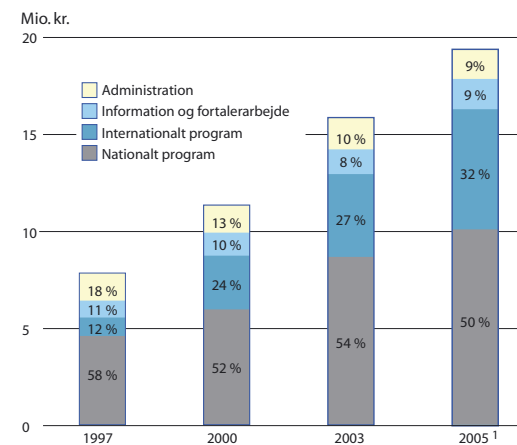
Sex & Samfunds repræsentantskab består – udover de individuelle medlemmer – af:
AIDS-Fondet • BUPL, Forbundet for Pædagoger og Klubfolk • Center for Sex og Sundhed • Danmarks Apotekerforening • Dansk Demografisk Forening • Dansk Forening for Klinisk Sexologi • Dansk Kvindesamfund • Dansk Psykolog Forening • Dansk selskab for almen medicin • Dansk Selskab for Børnesundhed • Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi • Dansk Sygeplejeråd • Dansk Socialrådgiverforening • Danske Kvindelige Lægers Forening • Den Alm. Danske Jordemoderforening • Den Alm. Danske Lægeforening • HIV Danmark • Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske • Landsforeningen Ungdomsringen • Lysthuset, Århus Amt • Mødrehjælpen af 1983 • SMIL København • Støttecenter mod Incest

Sex & Samfunds økonomi

Sex & Samfund havde i 2005 en omsætning på 19,3 millioner kroner¹ og fastholdt derved niveauet fra 2004.

Omkring halvdelen af omsætningen i 2005 relaterer sig til nationale aktiviteter, mens 1/3 af omsætningen har at gøre med aktiviteter på det internationale arbejdsfelt. Ca. 9 % er anvendt til informations- og fortalerarbejde og andre 9 % til administrative omkostninger. Det samlede driftsunderskud i 2005 ender på ca. 100.000 kr., hvilket er en væsentlig forbedring i forhold til det budgetterede underskud ved årets start. En meget stram økonomistyring, et højt aktivitetsniveau og nye indtægtskilder har været grunden til det forbedrede resultat. Det endeligt reviderede regnskab kan findes på [www.sexogsamfund.dk/beretning 2005](http://www.sexogsamfund.dk/beretning%202005)

Udvikling i omsætning 1997 - 2005

Figuren viser, at omsætningen siden 1997 er steget markant.

1) Tal for 2005 er baseret på overslag, da den endelige revision endnu ikke var foretaget ved redaktionens afslutning.

Sex & Samfunds bestyrelse

- Læge og sexolog *Christian Graugaard* (bestyrelsesformand)
- Læge *Elsebeth Lægaard*
- Leder af lysthuset *Carsten Borup*
- Sundhedsfaglig konsulent *Birgit Bastholm Bune*
- Journalist *Lene Byriel*
- Sundhedsredaktør og Master of International Health *Jeffrey Victor Lazarus*
- Læge *Clas Winding*
- Antropologistuderende *Laura Westergaard-Nielsen*, (orlov)
- Antropolog *Catrine Christensen*

Sex & Samfunds præsidium

- Politiker *Helle Degn*
- Professor, overlæge, dr. med. *Preben Hertoft*
- Forfatter *Hanne-Vibeke Holst*
- Sygeplejerske og antropolog *Lise Kaalund Jørgensen*
- Direktør *Morten Kjærum*, Institut for Menneskerettigheder
- Journalist og forfatter *Lone Kühlmann*
- Dr. med. *Halfdan Mahler*
- Professor dr. med. *Mogens Osler*
- Praktiserende læge, *Hanne Risør*
- Fotograf *Henrik Saxgren*

Arbejdet i Danmark

Det nationale arbejde i Sex & Samfund har i 2005 været fokuseret på rådgivning, bedre seksualundervisning samt publicering af brochurer, hjemmesider og andre materialer, der kan danne grundlag for, at den enkelte kan træffe informerede valg om sex. Her omtales udvalgte aktiviteter.

Sexlinien for Unge

Sexliniens telefonrådgivning og brevkasse på nettet oplevede i 2005 en stor efterspørgsel. I midten af april 2005 fik Sexliniens hjemmeside (www.sexlinien.dk) en ansigtsløftning med nyt design og nyt, forbedret indhold som f.eks. akut hjælp, opgavehøj, en altid opdateret liste over sexsygdoms- og præventionsklinikker, aktuelle temaer og ugens spørgsmål. Godt hjulpet på vej af OBS-indslag i det sene efterår på DRTV steg besøgstallet i slutningen af året. De mest stillede spørgsmål på Sexlinien handlede i 2005 om p-piller, onani, penislængde og -tykkelse, smerter ved samleje og kondomer.

Sexsygdom.dk

I december 2005 havde Sex & Samfund premiere på www.sexsygdom.dk, som er en portal, der informerer om forebyggelse og behandling af sexsygdomme. Den nye hjemmeside er et forsøg på at gå nye veje i forebyggelsen af sexsygdomme, og indeholder brugbar information til både fagfolk og dem, der har dyrket ubeskyttet sex. På hjemmesiden kan praktiserende læger, sygeplejersker, sundhedsplejersker, gynækologer, jordemødre, socialrådgivere og undervisere opkvalificere deres viden inden for rådgivning om - og behandling af - sexsygdomme. Siden premieren har hjemmesiden haft cirka 100 besøgende pr. døgn.

Abortnet.dk

Som følge af et stigende antal henvendelser fra kvinder, som enten overvejer eller har fået foretaget abort, blev abortnet.dk i 2005 redesignet, så hjemmesiden i højere grad end før (også) appellerer til kvinder/par, der overvejer abort. Antallet af besøgende på abortnet.dk er steget markant.

Hermed kan Sex & Samfund konstatere, at abortnet.dk har slået sit navn fast som en portal, der ikke blot søges af sundhedspersonale og fagfolk, men også af abortsøgende kvinder. I 2005 blev der sendt tre nyhedsbreve ud og publiceret artikler, der for fleres vedkommende blev taget op af pressen.

AIDS-Linien

Hjælpeinien for alle, der har brug for råd om hiv, aids, sikker sex og hiv-test, fik i 2005 7.526 henvendelser til rådgivningen. Af dem kom 715 via e-mail og 151 som chat.

Hivinfo.dk

Hjemmesiden om hiv/aids henvendt til hiv-positive og pårørende havde i 2005 et besøgstal på 24.800.

Præventions- og Rådgivningsklinikken

Også i 2005 oplevede Sex & Samfunds Præventions- og Rådgivningsklinik en stigende efterspørgsel. Om det øgede besøgstal siger klinikens leder, overlæge Charlotte Wilken Jensen, at hun

opfatter det som resultatet af Sex & Samfunds målrettede indsats for at udvide kendskabet til klinikens ydelser, f.eks. ved direkte henvendelse til de praktiserende læger i Københavns Kommune og til værestederne for specielt udsatte kvinder i København.

Supplerende seksualundervisning

86 folkeskoler i Københavns Kommune – næsten 90 % af alle kommunens skoler - tog i 2005 imod Sex & Samfunds tilbud om supplerende seksualundervisning. Samlet deltog 4338 elever fordelt på 266 klasser.

Abortprojekt

30 undervisninger blev det til i 2005 for Sex & Samfunds særlige indsats i Københavns Kommune med henblik på at reducere antallet af aborter hos de 18-19-årige. Det skete gennem undervisning med fokus på præventionsmetoder, nødprævention samt information om abort. Målgruppen er unge på de tekniske skoler.

Pjecer

I 2005 distribuerede Sex & Samfund næsten samme antal trykte pjecer som i 2004. Som noget nyt blev det i 2005 muligt at downloade Sex & Samfunds pjecer fra www.sexogsamfund.dk.

Flere nye pjecer så dagens lys i 2005. I "Klar besked-serien" (om prævention) blev der således publiceret pjecer på kroatisk, urdu og farsi, sådan at pjecerne om prævention nu fås på 8 sprog.

Pjecen om p-piller/mini-piller blev i 2005 udgivet på urdu, således at den nu kan fås på 6 sprog.

Endelig udgav Sex & Samfund i 2005 i samarbejde med Sundhedsstyrelsen en pjece til hiv-smittede med anden etnisk baggrund end dansk. Pjecen, der hedder "Fokus på livet," fås på swahili, somali, thai, engelsk, fransk og dansk.

Samtlige pjecer er tilgængelige på www.sexogsamfund.dk

Kommunalreformen og seks sygdomme

Sex & Samfund har i 2005 arbejdet intenst for at forebyggelsesindsatsen mod seks sygdomme, hiv/aids og uønskede graviditeter ikke bliver nedprioriteret, når kommunerne den 1. januar 2007

overtager den såkaldt borgerrettede forebyggelse fra amterne. Fra den dato er det kommunerne, der får ansvaret for at forebygge, at raske medborgere ikke bliver syge, og for at kronisk syge medborgere genoptrænes og rehabiliteres, så de ikke belaster sygehusvæsenet mere end højst nødvendigt. Det er nemlig kommunerne, der skal betale for indlæggelse og ambulante behandling på sygehuse.

I den situation frygter Sex & Samfund, at kommunerne vil rette forebyggelsesressourcerne mod folk, der lider af sygdomme, der har med kost, røg, alkohol og (mangel på) motion at gøre. Det vil de gøre af rent økonomiske årsager. Derfor er der grund til at bruge energi på at sikre, at forebyggelsen også rettes mod raske mennesker, der ikke skal blive syge af at dyrke sex eller blive uønsket gravide.

For at medvirke til, at strukturreformen ikke sænker farten i forebyggelsen af seks sygdomme, hiv/aids og uønskede graviditeter, tog Sex & Samfund i december 2005 initiativ til at indbyde de amtslige forebyggelseskonsulenter, Sundhedsstyrelsen og andre centrale aktører til et møde. Her blev det diskuteret, hvordan

kommunerne kan og bør forankre arbejdet, sådan at tempoet og kvaliteten i forebyggelsen af seks sygdomme, uønskede graviditeter og hiv/aids også kan blive højt efter 1. januar 2007.

Præventionskasser

I 2005 blev der solgt 205 kasser med præventionsmidler til demonstration i undervisningen. Det er en stigning på 18 % i forhold til 2004.

Sex & Samfunds rådgivning og information i tal

	2005	2004
Sexlinien for Unge (sexlinien.dk)	220.000 besøg ¹	200.000 besøg
	7.300 spørgsmål ¹	6.944 spørgsmål
Derudover besvaret for andre brevkasser	2.110 spørgsmål	–
Sexlinien for Unge (på telefon)	2.124 samtaler	2.321 samtaler
AIDS-linien	7.526 henvendelser	7.190 henvendelser
Hivinfo.dk	24.800 besøgende	–
Abortnet.dk	62.566 besøg	54.360 besøg
Præventions- og Rådgivningsklinikken	1.779 besøg	1.684 besøg
Supplerende seksualundervisning	4.338 elever	4.810 elever
Pjecer distribueret	199.526 stk.	200.749 stk.

1) Sexliniens hjemmeside blev redesignet den 11. april 2005. Tallene for besøg og spørgsmål for perioden 1. januar til 10. april 2005 kan af tekniske årsager ikke fremskaffes. Derfor har det været nødvendigt at foretage en beregning for hele året på baggrund af de faktiske tal for perioden 11. april og året ud. I denne periode stillede 152.929 besøgende 4.915 spørgsmål.

Styrket indsats over for etniske minoriteter

2005 blev året, hvor Sex & Samfunds undervisning på sprogskolerne blev evalueret, og hvor området fik en stor bevilling for de næste fire år.

Mere end hver tredje nyopdaget hiv-tilfælde findes blandt de etniske minoriteter, og samtidig tegner kvinder med anden etnisk baggrund sig for dobbelt så mange aborter som danske kvinder.

Dette er baggrunden for, at Sex & Samfund de seneste par år har undervist etniske minoriteter i seksuel sundhed. Det startede i 2003 med udvikling af et undervisningstilbud rettet mod etniske minoriteter i Københavns Kommune. Siden har Sex & Samfund undervist etniske minoriteter i alt 70 gange. I 2005 har der været undervist 32 steder, som f.eks. sprogskoler, væresteder, kvindegrupper, mødregrupper, rådgivningscentre, foreninger, i faggrupper og på aktiveringssteder. Indsatsen blev evalueret i 2005.

Den overordnede konklusion fra evalueringsrapporten er, at undervisningen fungerer godt. Langt de fleste af de skoler, der har fået tilbud om to timers undervisning i seksuel sundhed, har taget imod tilbuddet og efterfølgende har deltagerne udtrykt meget stor tilfredshed med undervisningens form og indhold.

Embedslægeinstitutionen for Københavns og Frederiksberg Kommuner og Sex & Samfund tøver derfor ikke med at anbefale, at der fremover tilbydes rutinemæssig undervisning i seksuel sundhed til alle kommunens sprogskoler m.fl., der har tæt kontakt med etniske minoriteter.

Undervisningen er endnu ikke blevet gjort til et permanent tilbud på sprogskolernes skema, men Københavns Kommune har som en del af en større plan for indsatsen mod hiv/aids besluttet at bevillige en del midler til området de næste fire år, så undervisningen af etniske minoriteter kan fortsætte og udvides væsentligt.

Rikke Skovfoged Nordentoft, der er etnisk koordinator i Sex & Samfund, glæder sig over, at der er etableret en sådan ordning, der dækker et behov, som ingen andre tager sig af. "De kvinder, jeg er i kontakt med, er nysgerrige og spørgelystne, og deres måde at snakke om sex og prævention er forskellig. Det samme er deres måde at spørge om det. Men de har alle behov for at vide mere om det," siger hun.

Samtidig ser Rikke Skovfoged Nordentoft frem til den dag, hvor undervisningen i seksuel sundhed bliver gjort til et fast

programpunkt hos bl.a. sprogskolerne, fx i forbindelse med undervisningen i samfundsfag.

"Som jeg ser det, har vores erfaringer vist, at efterspørgslen efter viden om disse emner er enorm. Vi har valgt en undervisningsmodel, der fungerer fint, fordi den lægger op til dialog og spørgsmål i det omfang, det er muligt," siger hun.

Læs mere om arbejdet med etniske minoriteter:
www.sexogsamfund.dk/beretning2005

Bedre seksualundervisning, tak

Da seksualundervisningen i folkeskolen blev obligatorisk for over 30 år siden, var der tale om et væsentligt fremskridt. Men efterhånden som årene er gået, er det blevet klart, at der er noget galt. Sex & Samfund dokumenterede i 2005, at det faktisk står så slemt til, at 9 ud af 10 lærere er utilfredse med den nuværende undervisning i faget.

I 2005 fremlagde Sex & Samfund en kortlægning, der viser, at den nuværende seksualundervisning ganske enkelt er for ujævn og tilfældig, hvad angår timer brugt på emnet og lærernes viden. Det skyldes især, at det kun er de færreste lærere, der er uddannet til at undervise i faget.

Samtidig viste kortlægningen også, at lærerne gerne vil medvirke til at arbejde for bedre seksualundervisning og mere af den – de synes gennemgående ikke, at seksualundervisning er svært at håndtere, blot fordi det handler om intime og private spørgsmål.

Netop erkendelsen af, at lærerne ikke mangler vilje – men derimod viden og metode - til at gå aktivt ind i seksualundervisningen, er vigtig i arbejdet med at udnytte de forbedringsmuligheder, der er. Det er beskrevet i en strategi for bedre seksualundervisning, som også blev offentliggjort i efteråret 2005.

Konferencen i september

At lærerne er indstillet på at bidrage konstruktivt blev bekræftet, da Sex & Samfund den 22. september 2005 holdt konference om bedre seksualundervisning. Her sagde *Dorte Lange*, medlem af Hovedbestyrelsen i Danmarks Lærerforening: "Vi griber med kyshånd den diskussion, Sex & Samfund bringer op." På konferencen var der bred opbakning fra skoleledere, elever, rektorer og studerende på lærerseminarierne og amtskonsulenter til ønsket om at styrke seksualundervisningen. Omvendt var der ingen, der lagde skjul på, at der i kampen om folkeskolen er mange forskellige interesser og aktører i spil.

Starter på lærerseminarierne

Mange forskellige dagsordener er der også tale om, når det handler om at få indflydelse på fremtidens læreruddannelse. Godt hjulpet på vej af Sex & Samfund ytrede flere politikere sig i 2005 om behovet for at styrke seksualundervisningen i læreruddannelsen – ud fra deisen om, at bedre seksualundervisning i folkeskolen starter på lærerseminarierne.

I september 2005 kunne flere medier oplyse, at der er flertal i folketinget for at gøre det obligatorisk for lærerseminarierne at udbyde kurser i seksualundervisning. Formanden for folketingets uddannelsesudvalg *Carina Christensen* (K) blev citeret for at sige, at hun støtter ideen om at gøre faget til et tilbud til de lærerstuderende, der ønsker det. I samme retning trækker udtalelser fra *Tina Nedergaard* (V), *Troels Ravn* (S) og *Mia Falkenberg* (DF), der alle er medlemmer af uddannelsesudvalget.

Sex & Samfund insisterer

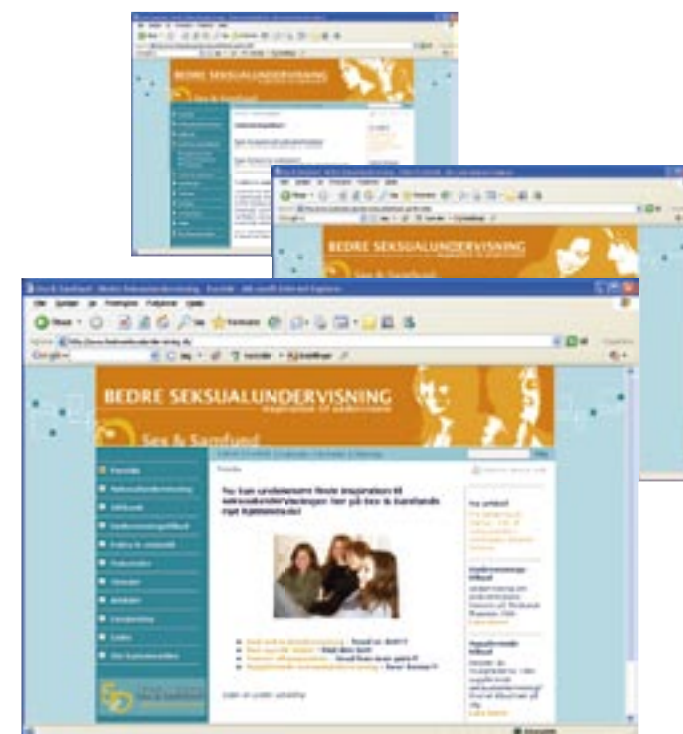
Under alle omstændigheder insisterer Sex & Samfund på, at seksualundervisningen skal være bedre på læreruddannelsen: "Fra undervisningsministeriets side skal det præciseres, at lærerseminarierne skal ruste de lærerstuderende til seksualundervisning. Og det skal ikke blot være formuleret sådan, som det er i dag, hvor seminarierne ifølge undervisningsminister Bertel Haarder har lokale studieordninger, der regulerer, hvordan man skal arbejde med folkeskolekolens obligatoriske emner. For det har i praksis vist sig ikke at være tilstrækkeligt til at sikre, at alle seminarierne har seksualundervisning som fast kursustilbud," skriver Sex & Samfunds sekretariatschef Bjarne B. Christensen i Politiken den 7. december 2005.

Ny hjemmeside skal styrke seksualundervisningen

Blandt de mange anbefalinger i Sex & Samfunds strategi for bedre seksualundervisning er der også en, der handler om at give underviserne adgang til materialer og redskaber, de kan bruge i den daglige undervisning. Den udfordring tog Sex & Samfund op i foråret 2006 med en ny hjemmeside til undervisere - www.bedresexualundervisning.dk.

Her er samlet overordnede overvejelser om god seksualundervisning, masser af inspiration til undervisningen og den nyeste viden om unges seksuelle adfærd, prævention og sexsygdomme.

Strategien, kortlægningen og information om den aktuelle debat om seksualundervisningen findes på www.sexogsamfund.dk/bedresexualundervisning og på den nyeste hjemmeside www.bedresexualundervisning.dk

Kommunerne og skolerne må træde i karakter

Det vil tage rigtig mange år før effekten af mere og bedre seksualundervisning på læreruddannelsen viser sig i folkeskolen. "Derfor er det nødvendigt, at kommunerne og skoleledelserne nu og her tager initiativer, der giver seksualundervisningen den nødvendige faglige tyngde og placering," siger lærerstuderende og tidligere næstformand i Lærerstuderendes Landskreds Michael Løgtholt Thomsen. Det var ham, der repræsenterede de lærerstuderende på Sex & Samfunds konference i september 2005.

Formulér krav

Michael Løgtholt Thomsen er ikke i tvivl om, hvem der kan og skal gøre hvad. "Forældrene i skolebestyrelserne kan godt nok ikke udarbejde bindende handleplaner for undervisningen. Men de skal som altid følge med i og formulere krav til skolens drift på det generelle plan. Og de kan og bør også formulere overordnede principper for undervisningen i et fag som seksualundervisning. Det kan f.eks. være en hensigtserklæring om, at seksualundervisning skal prioriteres højt, og at skolens sundhedsplejerske skal inddrages," siger han.

Skolens banehalvdel

Det er med sådanne formuleringer, at forældrene kan stille klare overordnede krav, som skolerne ledelse og lærere ifølge Michael Løgtholt Thomsen skal leve op til. "Så er det op til ledelsen og lærerne at tage stilling til, hvordan de overordnede formuleringer fra skolebestyrelsen skal udmøntes i praksis. Det ville være uden for rammerne af det gældende samarbejde mellem skole og forældre, hvis forældrene gik ind og anbefalede specifikt, at der fra det og det klassetrin skulle undervises i kroppens anatomi og fysiologi og fra 6. klasse i seksuelle signaler, kommunikation og følelser. Så er vi ovre på lærernes og ledelsens banehalvdel," siger han.

Også kommunernes ansvar

Uanset hvor tæt samarbejdet er mellem forældrene på den ene side og skoleledelse og lærerkollegium på den anden, er det efter Michael Løgtholt Thomsens opfattelse klart, hvor man skal placere aben, hvis seksualundervisningen er for ringe. "Det er i første omgang ledelsen og lærerne, der bærer skylden, når seksualundervisningen – som det mange steder er tilfældet – er for tilfældig og varierende i kvalitet og omfang. Men det er et ansvar, der i høj grad smitter af på kommunen. For kommunen har det politiske ansvar – og kommunerne kan i høj grad hjælpe til med at forbedre tingenes tilstand, hvis de vil," siger han.

Læs en længere version af interviewet med Michael Løgtholt Thomsen på www.sexogsamfund.dk/beretning2005

Lær af svenskerne

I det sene efterår 2005 rejste medarbejdere fra Sex & Samfunds nationale afdeling til Stockholm for at deltage i markeringen af, at seksualundervisningen har været obligatorisk i Sverige i 50 år. En af de danske deltagere, *Christina Wind*, er mildest talt imponeret over svenskerne.

"Når jeg sidder og lytter til den svenske skoleminister, der pointerer, hvor vigtig seksualundervisningen er for Sverige, og når han igen og igen understreger, at dårlig seksualundervisning, uaktuelle bøger og uuddannede lærere er en krænkelse af eleverne, må jeg sige, at svenskerne er progressive og inspirerende," siger Christina Wind.

Det internationale arbejde i 2005

I udviklingslandene fører sex, graviditet, fødsel og abort alt for ofte til sygdom og død. Sex & Samfund yder et bidrag til at forbedre sundhedstilstanden ved at udføre projekter i udviklingslandene. Samtidig arbejder Sex & Samfund for at give stemme til de kvinder og unge, der dagligt kæmper med følgerne af manglende information, forebyggelse og behandling før, under og efter en graviditet.

Sex & Samfund samarbejder med lokale organisationer i udviklingslandene om information, ændret seksuel adfærd og holdningsændringer. Arbejdet rettes især mod fattige og udsatte kvinders og unges ret til seksuel og reproduktiv sundhed, herunder adgang til viden, prævention og sundhedsydelse. Styrkelse af civilsamfundenes dialog med beslutningstagere og myndigheder er også en vigtig del af arbejdet for at opnå forbedringer i sundhedspolitikkerne og sikre, at de føres ud i livet.

Sex & Samfund arbejder for at øge bstanden til seksuel og reproduktiv sundhed, og har derfor oplysning og fortalerearbejde højt på dagsordenen. Dialog med politikere og ministerier, arbejde med medier, deltagelse i netværk og offentlige arrangementer er nogle af de måder hvorpå Sex & Samfund forsøger at øge opmærksomheden på problemerne og behovet for øget støtte til området.

Hvor der tidligere især var fokus på kvinders rettigheder, har Sex & Samfund de senere år sat unges seksuelle og reproduktive sundhed på dagsordenen i det internationale arbejde. Sikring af de unges deltagelse i udviklingsprojekter har været et af de cen-

trale spørgsmål i 2005, både i samarbejdet med partnere i Syd og i netværksarbejdet i Danmark.

Et andet højt prioriteret emne i det internationale arbejde, ikke mindst i 2005, er hiv/aids og forbindelsen mellem indsatsen mod hiv/aids og arbejdet med seksuel og reproduktiv sundhed. Hiv/aids er den absolut største udfordring i store dele af verden, og problemets omfang er gået op for mange beslutningstagere og aktører inden for udvikling. Flere donorer har besluttet sig for at gøre en forskel i kampen mod hiv/aids, og mange har indset behovet for at 'mainstreame', altså tænke hiv/aids med i planlægning af udviklingsindsatser.

En af udfordringerne netop nu er derfor at få beslutningstagere til at forstå, at arbejdet for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder og kampen mod hiv/aids er to sider af samme sag. Det handler om at overbevise donorlandene om, at de ved at satse massivt på seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder både kan bidrage til kampen mod hiv/aids og samtidig medvirke til at bekæmpe fattigdommen. I 2005 satte Sex & Samfund mere fokus på denne sammenhæng. Læs mere om Sex & Samfunds internationale arbejde på www.sexogsamfund.dk/beretning2005

Fra konference til strategi

Som eksempel på, hvordan Sex & Samfunds samarbejde med partnere i Syd og det internationale fortalerearbejde går hånd i hånd, skal nævnes aktiviteterne før, under og efter Sex & Samfunds og Udenrigsministeriets fælles **konference i København den 14. marts 2005 om den danske opfølgning af målene fra FN's befolkningskonference i 1994**. På konferencen bidrog seks repræsentanter for Sex & Samfunds partnere i WHRAP-samarbejdet i Sydasiens væsentlige input til debatten om sammenhængen mellem seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder, målsætningerne fra FN's befolkningskonference og 2015 Målene.

Inputtet fra partnerne i Sydasiens blev forberedt og finpudset på møder i København i dagene forud for konferencen. Som optakt til konferencen holdt Sex & Samfund i samarbejde med Dansk Ungdoms Fællesråd og Aidsnet den 5. marts et **Unge-seminar om hiv/aids**. Her diskuterede omkring 30 unge fra danske og udenlandske ngo'er og ungdomsorganisationer, hvordan danske unge kan støtte arbejdet for unges ret til seksuel og reproduktiv sundhed internationalt. Samtidig blev der også holdt en **workshop for ngo'er og et offentligt møde** om sammenhængen mellem seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder og 2015-målene.

Forud for konferencen udgav Sex & Samfund i samarbejde med Udenrigsministeriet en række faktaark og fik omtale i flere landsdækkende aviser.

På selve konferencen den 14. marts "**Status, Challenges and Recommendations for the Strengthening of the ICPD Goals**" bekræftede udviklingsminister Ulla Tørnæs, at den danske regering står fast på forbindelsen mellem fattigdomsbekæmpelse, seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder og opfyldelsen af 2015 Målene.

Konferencen var fra Udenrigsministeriets side tænkt som starten på en proces, der skulle ende med en ny strategi for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder. Sex & Samfund deltog i 2005 i fire arbejdsgrupper, der gav input til strategien. Udenrigsministeriet udsendte i efteråret 2005 et udkast til strategien til kommentar. Strategien forventes at være klar i forsommeren 2006.

Internationalt fortalrararbejde

Sex & Samfund arbejder løbende med at sætte seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder på dagsordenen i medierne, i offentligheden og blandt politikerne herhjemme og internationalt for at skabe opbakning til at yde en større og bedre indsats. Samtidig arbejdes der på at få andre danske organisationer til at indarbejde seksuelle og reproduktive spørgsmål i deres arbejde.

I en evaluering af Sex & Samfunds internationale fortalrararbejde blev foreningens rolle og arbejde beskrevet således: "Sex & Samfund har et meget aktivt advocacy-program, er i aktiv dialog med journalister, radio og TV og bliver med jævne mellemrum inviteret til at deltage i mediedebatter om seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder, abort og lignende emner. Sex & Samfund har gode kontakter i det danske Folketing og leverer med jævne mellemrum information til nøglepolitikere og parlamentarikere på tværs af partiskel."

Samarbejdet med Udenrigsministeriet

Også i 2005 har Sex & Samfund løbende haft en tæt dialog med Udenrigsministeriet. Sex & Samfund er fast repræsenteret i Rådet for Internationalt Udviklingssamarbejde og medvirker i ministeriets arrangementer og baggrundsgrupper.

I 2005 udsendte Udenrigsministeriet et udkast til en **strategi for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder**. Forud var gået en proces, hvor Sex & Samfund aktivt havde bidraget til formuleringen af blandt andet strategiens afsnit om unge. I en kommentar til strategien fandt Sex & Samfund, at strategien ligger i god forlængelse af det hidtidige danske engagement inden for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder. "Strategien er en oplagt mulighed for, at Danmark kan udnytte sine erfaringer med ligestilling, menneskerettigheder og seksuel og reproduktiv sundhed til at yde en markant indsats på et område, som mange andre lande finder for kontroversielt eller direkte modarbejder," mente Sex & Samfund.

Sex & Samfund efterlyste dog større klarhed om, hvordan strategien konkret skal forpligte den danske udviklingspolitik. Samtidig savnede Sex & Samfund formuleringer om, hvordan strategien skal monitoreres og endelig om en så ambitiøs strategi ikke forudsætter nogle økonomiske og kapacitetsmæssige forudsætninger i Udenrigsministeriet, hvis den skal kunne implementeres. I løbet af foråret 2006 vil strategien i sin endelige form blive fremsat af regeringen og diskuteret i folketinget.

Sex & Samfund havde også kommentarer, da Udenrigsministeriet tidligere på året fremlagde en **ny dansk strategi for bekæmpelse af hiv/aids i udviklingslandene**. I sit høringssvar udtrykte Sex & Samfund meget store forventninger til den udtrykte sammenhæng mellem hiv/aids og indsatsen for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder. "Et opgør med den tidligere kunstige opdeling mellem de to indsats er meget påkrævet, og Danmark vil kunne spille en central rolle i at formidle vigtigheden af tilgange, der tænker de to dagsordener sammen i bistanden," hed det fra Sex & Samfund.

Nationale og internationale netværk

Sex & Samfunds primære internationale netværk er **IPPF** (International Planned Parenthood Federation), som er en føderation af 151 familieplanlægningsorganisationer fra hele verden, og hvor Sex & Samfund er den danske. Sex & Samfund har et tæt samarbejde med flere af de nordiske og europæiske søsterorganisationer i IPPF – og med f.eks. den ugandiske søsterorganisation, som Sex & Samfund har et direkte projektsamarbejde med. I starten af 2005 afholdt Sex & Samfund i samarbejde med **det nordiske netværk af medlemsorganisationer i IPPF** en konference om, hvordan de nordiske lande kan sikre verdens fattigste adgang til præventionsmidler og andre reproduktive sundhedsydelser. Den nordiske konference fremlagde solid dokumentation for, at behovet for præventionsmidler er langt større end det aktuelle udbud. På FN's befolkningskonference i 1994 forpligtede medlemslandene sig til at støtte området, men der er behov for at råbe vagt i gevær nu, hvor verdenssamfundet endnu ikke har ydet bistand i det lovede omfang og hvor behovene er langt større end først antaget som følge af hiv/aids.

Sex & Samfund har i mange år været medlem af **EuroNGOs**, som er et netværk af europæiske ngo'er, der arbejder med befolkning, udvikling og fortalrararbejde. I 2005 fik dette europæiske samarbejde en ny dimension, da 10 europæiske ngo'er fra Skandinavien, Tyskland, Holland, Frankrig og England dannede et **konsortium**, der primært skal påvirke EU og sikre den euro-

pæiske støtte til arbejdet for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder. Sex & Samfund er det danske medlem i konsortiet, som ikke blot har forbedret og forstærket fortalrarbejdet over for EU-systemet. Det har også givet ekstra ressourcer til at styrke samarbejdet med de danske beslutningstagere. Konsortiet er finansieret af Bill and Melinda Gates Foundation.

Sex & Samfund har i 2005 været aktivt engageret i **Aidsnet**, blandt andet ved at lægge hus til sekretariatet og påtage sig formandsposten i netværket. Et af højdepunkterne var udgivelsen af manualen "Synergising HIV/AIDS and Sexual and Reproductive Health and Rights: A Manual for NGOs". Hensigten med manualen er at give ngo'erne et redskab til at integrere indsatsen mod hiv/aids i arbejdet for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder. Den kan downloades på www.manual.aidsnet.dk

I **Børne- og Ungdomsnetværket** har Sex & Samfund i 2005 arbejdet for, at organisationerne i netværket indtænker seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder i deres daglige arbejde.

I 2005 stod forberedelserne til FN-topmødet i september højt på dagsordenen i **2015 Målskomiteen**, hvor Sex & Samfund talte for, at seksuel og reproduktiv sundhed skulle sikres en central plads i de danske indlæg.

Dialogen med politikerne

I 2005 har Sex & Samfund forstærket dialogen med danske politikere og andre beslutningstagere. Således var Sex & Samfund i december 2005 indbudt til en konference på Christiansborg, hvor de tre store oppositionspartier (S, R og SF) satte fokus på, hvordan en ny visionær udenrigs- og udviklingspolitik kunne formuleres.

Her slog Sex & Samfund blandt andet fast, at selv om Danmark og andre ligesindede lande i mange år har ydet støtte til seksuelle og reproduktive sundhedsprogrammer i udviklingslandene, så vokser problemerne med seksuel og reproduktiv sundhed fortsat. "Derfor bliver Danmark nødt til at optrappe indsatsen. Ikke mindst fordi dette er et område, hvor Danmark kan gøre en stor forskel takket være vores erfaringer og økonomiske midler," lød budskabet.

Samme budskab blev fremført over for politikere fra regeringspartierne.

Det mener danske politikere

I efteråret 2005 opfordrede Sex & Samfund de danske politikere til at forøge bistanden til udviklingsprojekter, der skal forbedre sundheden og sikre rettighederne i forbindelse med seksualitet og fødsel. Den opfordring har politikere på tværs af partiskel taget positivt imod.

Jeppé Kofod, udenrigspolitisk ordfører for Socialdemokratiet og næstformand for folketingets udenrigspolitiske nævn, siger, at hans parti vil stå fast på "... at Danmark mindst bidrager med vores rimelige andel (ud fra økonomiske og demografiske nøgletal samt andre objektive kriterier, red) til at afhjælpe problemerne i udviklingslandene som følge af manglende seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder."

Med den melding tilslutter han sig i princippet beregninger, som blev foretaget på et møde mellem de nordiske bistandsdonorer i januar 2005. Her fremlagdes et opdateret skøn over det samlede behov for bistand til det seksuelle og reproduktive område. Det viser, at hvis donorlandene delte udgifterne til bistand på dette område ligeligt mellem sig, vil Danmarks naturlige andel beløbe sig til 750 millioner kroner i 2006. Det tal vil formentlig være steget til over 1 milliard kroner i 2008.

Det er væsentligt mere end de 525 millioner kroner, som Danmark ifølge finansloven giver i 2006.

Også SF vil stille sig bag kravet om, at Danmark yder sit objektivt fastsatte bidrag til arbejdet for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder. Formanden for folketingets udenrigsudvalg, SF'eren *Steen Gade* vil godt sætte sig et mål om, at Danmark skal øremærke 10 % af sin bistand til forbedringer af den seksuelle og reproduktive sundhed. "Man skal blot være klar over, at det kan være vanskeligt at holde tingene adskilt. Når vi indtænker kvindefokus, fattigdomsorientering og de andre hensyn, bliver der ikke tale om et rent snit. Det kan i den sidste ende derfor blive svært at afgøre, hvor det ene slutter, og hvor det andet begynder," siger han.

Helt samme holdning findes ikke hos den konservative formand for Det Internationale Ligestillingsudvalg under Udenrigsministeriet og medlem af Folketinget, *Helle Sjelle*. "Sundhed og rettigheder i forbindelse med seksualitet, graviditet og fødsel er i dag et nøgleområde for Danmark, og sådan skal det også være fremover. Det mål vil jeg gøre meget for at holde fast i. Vi skal gå forrest, ingen tvivl om det," siger hun. Hun vil dog ikke love at arbejde for at fordoble den danske bistand til seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder i løbet af nogle år. Derimod er hun mere optaget af, hvad Danmark kan og bør gøre for at håndtere den internationale modstand mod prævention, seksualoplysning og abort.

Interviews med de tre politikere kan læses i helhed på www.sexogsamfund.dk/beretning2005

Partnerskaber og projekter i Syd

Sex & Samfund samarbejder med partnerorganisationer i Asien og Afrika for at sikre, at kvinder, unge, og fattige kender og får opfyldt deres seksuelle og reproduktive rettigheder.

Arbejdet med kvinders rettigheder i Sydasiens

Sex & Samfund har sammen med seks græsrodsorganisationer i Bangladesh, Nepal, Indien og Pakistan dannet et "Partnerskab for Fortalervirksomhed om Kvinders Sundhed og Rettigheder".

Dette projekt – også kaldet WHRAP ("The Women's Health and Rights Advocacy Partnership") - har de seneste tre år været flagskibet i Sex & Samfunds internationale projektarbejde. Formålet med projektet er at styrke lokale organisationer i at mobilisere lokalbefolkningen til at gå i dialog med parlamentarikere, beslutningstagere og embedsmænd for at sikre kvinders ret til sunde og sikre graviditeter og fødsler samt unges adgang til seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder.

Den malaysiske organisation, ARROW, spiller en vigtig rolle i koordineringen af partnernes fortalervirksomhed. Projektets første fase er netop afsluttet og evalueret.

De første tre år med projektet har givet de deltagende organisationer en række specifikke kompetencer, som også fremover vil kunne bruges i organisationernes fortalervirksomhed. Sex & Samfund har søgt Udenrigsministeriet om en fase to af projektet, hvor der blandt andet sættes yderligere fokus på partnerorganisationernes kapacitet til at udføre fortalervirksomhed med henblik på at styrke den regionale forankring af netværket i Sydasiens.

I slutningen af juli 2005 holdt WHRAP-organisationerne et dialogmøde i Bangkok mellem regeringer og folkelige organisationer i Sydasiens som led i forberedelserne til FN-topmødet i september om 2015 Målene. Mødet mundede ud i en regeringserklæring om, at reproduktiv sundhed er en integreret del af den globale strategi til bekæmpelse af fattigdom. De fire regeringsdelegationer efterlyste et fælles forum i form af en "task force", der kan føre status over, hvor langt man er nået i de fire lande med at imødekomme kvinders ret til seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder – med andre ord: i hvilken udstrækning regeringerne lever op til de løfter og aftaler, de har indgået internationalt.

Der er således opnået synergieffekter mellem arbejdet på nationalt og regionalt niveau, idet lokalbefolkningen, organisationer og netværk har informeret deres regeringer og dokumenteret

overtrædelser af kvinders og unges ret til seksuel og reproduktiv sundhed. Via forskellige fora i Sydasiens lægger organisationerne også et regionalt pres på deres regeringer om at overholde kvinders og unges rettigheder.

Projektets første fase har levet op til visionen om "at forbedre fortalervirksomheden for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder gennem et regionalt netværk og evidensbaseret fortalervirksomhed støttet af kapacitetsopbygning og synergieffekten mellem fortalervirksomhed på både lokalt, nationalt og regionalt niveau."

Læs mere om Sex & Samfunds partnerskaber og projekter på www.sexogsamfund.dk/beretning2005

Seksualitet, sundhed og rettigheder i Vietnam

Mere viden om sundhed og rettigheder til unge, deres forældre og andre aktører i landområderne er målet med Sex & Samfunds projekt i fire provinser i Vietnam. Siden 2004 har Sex & Samfund samarbejdet med Centre for Gender, Family and Environment in Development (CGFED).

"Seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder i Vietnam – et projekt om viden, holdninger og kompetencer" skal bidrage til at styrke landbefolkningens viden og ændre holdninger til unges seksualitet. Derudover bidrager projektet til at styrke CGFED's kapacitet til at drive fortalervirksomhed og påvirke den vietnamesiske regering til også i praksis at lægge mere vægt på seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder.

I 2005 blev der blandt meget andet gennemført en træningsworkshop for medierepræsentanter og produceret materiale til brug for medierne. CGFED udarbejdede en træningsmanual og en håndbog til forældre i kommunikation med børn og unge om seksualitet og rettigheder. Samtidig blev der afholdt aktiviteter om samme emner i de familiekubber, der blev etableret i 2004.

Kvinder i Asien og FN

Blandt de mange eksempler fra 2005 på WHRAP-organisationernes fortalervirksomhed skal særligt nævnes arbejdet med at komme med input til de forhandlinger, der foregik i juni under FN's forberedelsesmøde forud for topmødet om 2015 Målene. Her benyttede WHRAP-partnerne mulighederne for at påvirke udkastet til slutdokumentet, inden det blev præsenteret forud for FN-topmødet i september. To af WHRAP-partnerne deltog i høringen, hvor de blandt andet uddelte et forslag til ændring af delmål og indikatorer.

Forebyggelse af hiv/aids i Uganda

I Uganda samarbejder Sex & Samfund med Family Planning Association of Uganda om at forebygge hiv/aids blandt unge kvinder og mænd. Projektet beskæftiger sig specielt med unge, der er migreret fra landområderne til byen Mbarara i det sydvestlige Uganda, og som er droppet ud af skolen for at leve af tilfældige småjobs. Det er en af de befolkningsgrupper i området, der er mest udsat for at blive smittet med hiv. Projektet arbejder med at udvikle metoder til ung-til-ung formidling og interaktivt teater for at nå ud til de unge med budskaberne om sikker sex. Projektet tilbyder blandt andet rådgivning og gratis test for hiv og andre seksygdomme.

I 2005 har der otte gange været afholdt musik- og teateroptræden for i alt cirka 2.000 personer, ligesom der 30 gange er blevet holdt offentlige møder med filmfremvisning og diskussion samt uddeling af kondomer. Det er også blevet til 28 direkte radioprogrammer med opkald fra gennemsnitligt 10 lyttere, der har stillet spørgsmål om sex og kærlighed. Hver dag er 60 ung-til-ung-formidlere i kontakt med andre unge for at diskutere med dem, hvordan de kan dyrke sikker sex.

Dansk ungdomsengagement i IPPF

Siden 1956 har Sex & Samfund været medlem af International Planned Parenthood Federation, IPPF. I 2004 blev Sex & Samfund akkrediteret af IPPF – og i 2005 var det Sex & Samfunds ungdomsgruppe, der brød igennem den internationale lydmur.

En del af forklaringen på det er, at IPPF i sine retningslinier for organisationens indsatsområder og aktiviteter frem til 2009 har signaleret, at det er vigtigt at inddrage de unge i arbejdet for at sikre seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder.

Resten af forklaringen er, at Sex & Samfund siden 2004 har haft en ungdomsgruppe, der består af få - men meget ihærdige - unge mennesker, der brænder for det internationale arbejde. En af dem er *Lene Stavngaard*, der i 2005 blev valgt til at repræsentere de unge i IPPF's øverste besluttede organ, Governing Council. Derudover blev hun i august 2005 valgt til præsident i det europæiske ungdomsnetværk, YouAct, der sætter fokus på unges rettigheder og problemer på det reproduktive og seksuelle felt.

"Den høje danske ungdomsprofil i det internationale arbejde er udtryk for, at vi ønsker at få mere indflydelse. Vi vil bruge indflydelsen til at forbedre arbejdsvilkårene for de unge i de nationale medlemsorganisationer under IPPF," siger Lene Stavngaard.

Hun er meget tilfreds med, at det for 25 år siden blev vedtaget, at mindst 25 % af medlemmerne i alle de besluttede organer i IPPF skulle være unge under 25 år. Hun ser også med glæde på beslutningen om, at der skal vælges én ung under 25 år fra hver af IPPF's regioner til Governing Council.

Men én ting er, hvad der vedtages formelt. Noget andet er at sikre, at der rent faktisk kommer tilstrækkeligt engagerede og velinformerede unge mennesker i de styrende organer i IPPF!

"Herhjemme i Danmark støder vi unge ikke på de store problemer med at blive anerkendt og værdsat. Men i nogle af de andre lande fornemmer jeg, at unge under 25 år bliver mødt med mistænksomhed og måske ligefrem fjendtlighed. Det kan vi simpelthen ikke leve med, så kommer ungdomsperspektivet ikke med i arbejdet. Og det ville være ærgerligt, fordi arbejdet med forbedringer af den reproduktive sundhed i høj grad handler om at gøre ting, der skal give unge viden om og adgang til prævention. Samtidig drejer det sig også om at kæmpe for de unges rettigheder. Derfor er det vigtigt at have de unges stemme i det daglige arbejde," siger Lene Stavngaard.

Ungegruppen - hvem hvad hvor

Unge er en vigtig målgruppe for Sex & Samfund, og derfor skal de involveres mere i foreningens arbejde. I februar 2004 så Ungegruppen dagens lys, da 10 unge dannede en selvstændig gruppe i Sex & Samfund, som skal være med til at styrke og videreudvikle ungearbejdet.

Ungdomsgruppen, hvis medlemmer er mellem 15 og 27 år, har en repræsentant i Sex & Samfunds bestyrelse, som blandt andet sikrer gruppens forankring i foreningen. I mange spørgsmål vedr. seksualoplysning, kampagner, etiske diskussioner m.m. inddrages ungdomsgruppen direkte ved at bidrage med en "ung vinkel".

Gruppens medlemmer arbejder hver for sig og i fællesskab, lokalt, nationalt og internationalt.

Ungdomsgruppen mødes hver måned for at diskutere forskellige temaer af betydning for foreningens sag. På møderne planlægges fremtidige aktiviteter, så som workshops, seminarer og netværksdeltagelse, og derudover bruges møderne til tilbagemelding og evaluering af gruppe-medlemmernes individuelle og fælles aktiviteter.

Ungdomsgruppen har i flere år været aktiv i foreningens oplysnings- og fortalerarbejde på Roskilde Festivalen.

International Planned Parenthood Federation, IPPF, er en uafhængig, ikke-kommerciel organisation, der arbejder for at fremme seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder i verden. Sex & Samfund er det danske medlem af IPPF.

IPPF's mål er at forbedre det enkelte menneskes livskvalitet - især de fattigste og mest udsatte menneskers – ved at give dem mulighed for at træffe informerede valg, at undgå uønskede graviditeter, usikre aborter og seksuelt overførte sygdomme som hiv/aids.

Seksuelle og reproduktive rettigheder er anerkendt i hele verden som grundlæggende menneskerettigheder, som bør gælde for alle mennesker. IPPF arbejder for en verden, hvor kvinder, mænd og unge har adgang til de oplysninger og sundhedsydelser, de har behov for, og hvor de selv bestemmer over egen krop og dermed eget liv. Disse vigtige rettigheder møder stor modstand fra politiske og religiøse kræfter i disse år og er alvorligt truet, men IPPF vil fortsat kæmpe for at beskytte og sikre disse rettigheder i fremtiden.

IPPF, der blev oprettet i 1952, er et globalt netværk, som tæller 151 medlemsorganisationer (herunder Sex & Samfund) i 183 lande med hovedsæde i Storbritannien og seks regionale kontorer rundt om i verden. Vores medlemsorganisationer driver mere end 38.000 klinikker, besøgscentre, opfølgende tjenester og uddannelsesprogrammer rundt om i verden og hjalp mere end 37 millioner kvinder, mænd og unge sidste år. IPPF leverer sundhedsydelser af høj kvalitet i form af: prævention, hjælp til gravide og fødende kvinder, gynækologiske undersøgelser, hiv/aids-oplysning, forebyggelse, test og rådgivning samt behandling, hjælp til sikre aborter, omfattende seksualundervisning samt diagnosticering og behandling af seksuelt overførte sygdomme. Mange af vores medlemmer er frivillige og spænder over IPPF's styrelsesråd (Governing Council) til opfølgende

arbejdere på græsrodsniveau. For IPPF spiller den frivillige ånd en afgørende rolle. Den er grundpilleren i vores arbejde og med til at fremme vores sag.

IPPF har vedtaget en række strategiske rammer, som identificerer fem fokusområder for organisationens arbejde. De strategiske rammer kaldes også 5 A-planen (The 5 A's) og består af: **A**dolescents (unge), **H**iv/**A**ids, **S**ikre **A**aborter, **A**dgang og **A**dvocacy (fortalerarbejde).

- Vi informerer unge om deres seksuelle og reproduktive rettigheder, så de kan træffe sikre valg, når det handler om deres seksuelle og reproduktive sundhed.
- Vi arbejder for at nedbringe forekomsten af hiv/aids på verdensplan og beskytte hiv-smittede og aids-ramtes rettigheder.
- Vi støtter kvinders ret til at beslutte at afbryde en graviditet på lovlig vis og under sikre forhold samt retten til adgang til efterfølgende hjælp og behandling.
- Vi ønsker at sikre, at alle mennesker har adgang til oplysning om seksuel og reproduktiv sundhed, uddannelse og sundhedsydelser.
- Vi arbejder for at øge offentlig, politisk, retslig og økonomisk engagement og støtte til seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder - både nationalt og internationalt.

IPPF arbejder for ligestilling og for at udrydde enhver form for diskrimination, der truer det enkelte menneskes trivsel og fører til omfattende krænkelse af sundheds- og menneskerettighederne – især for unge kvinder. Vi går ind for kulturel og seksuel mangfoldighed og støtter inddragelse af unge og mennesker, der lever med aids, i vores ledelse og programmer. Desuden søger vi at indgå i partnerskaber med lokalsamfund, regeringer og andre organisationer og donorer.

Din støtte - vores fælles styrke

Sex & Samfund har brug for din støtte til at kunne nå vores tre mål herhjemme og i udviklingslandene:

Seksuel trivsel

- en verden, hvor mennesker udnytter seksuallivets muligheder for at få et rigere liv i overensstemmelse med deres lyst og behov og i respekt for andres.

Ønskebørn

- en verden, hvor mennesker selv beslutter om, og hvornår de vil have børn.

Ingen sexsygdomme

- en verden, hvor menneskers livskvalitet ikke forringes af sexsygdomme.

Fire gode grunde til at støtte Sex & Samfund

- Fordi der er stigende behov for at gøre en indsats for verdens kvinder, når det handler om at sikre, at graviditet og fødsel ikke ender i sygdom og død. Og om at sikre, at sex ikke munder ud i dødbringende sygdomme som hiv/aids og syfilis.
- Fordi vi insisterer på, at rige lande som Danmark går foran i kampen for alles ret til seksuel og reproduktiv sundhed.
- Fordi arbejdet med at forebygge sexsygdomme som klamydia, herpes og kønsvorter herhjemme skal styrkes.
- Fordi Sex & Samfund som privat organisation har brug for folkelig opbakning for at kunne videreføre og styrke arbejdet med projekter i udviklingslandene.

Yderligere oplysning og indmeldelse: www.sexogsamfund.dk

Støt Sex & Samfund – bliv medlem

Medlemskab af foreningen: 125 kr.

Studerende og pensionister: 75 kr.

Organisationer: 500 kr.